

לעילוי נשמת

אאמו"ר הר' ראובן בן שמואל זצ"ל

ולעילוי נשמת

מו"ח הר' יצחק ברוך בן אברהם הכהן זצ"ל

ת.נ.צ.ב.ה

עולת ראובן

עלון שבועי בפניני, לקחי וענייני פרשת השבוע

בסייעתא דשמיא. עלונים מס' 35-37.

הדלקת הנרות י-ם: 16:33

צאת השבת י-ם: 17:47

ר"ת: 18:26

פרשיות ת"ת-כי תשא

פרשת תרומה

מהיכן היה שמן זית במדבר?

שמות כה, ה-ו

"וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים": "שמן למאר" וגו':

וברש"י, ועצי שטים, ומאין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים.

ולכאורה גם שמן למאר הרי עשוי מהטיפה הראשונה של הזית, ונשאלת השאלה מאיפה היה להם זיתים במדבר?

וצ"ל שכל מה שהקשה רש"י מאיפה היה להם, זהו רק כלפי העצי שטים שהיו צריכים הרבה מאד מהם בשביל בניית המשכן, אז אי אפשר לומר שהם סחבו איתם, ולכן צריך להגיע לכך שיעקב אבינו ציוה עליהם בפירוש לבניו, אבל שמן זית זה כמו יתר הדברים שה' ציוה שיביאו, ולא היה צריך מזה כמות גדולה, לכן מסתבר שכל זה היה להם גם בלי שיעקב אבינו ציוה להם לקחת איתם.

פרשת תצוה

שמו של מרע"ה לא נזכר בפרשתינו

שמות כז, כ

"ואתה תצוה את בני ישראל" וגו':

אומר בעל הטורים, לא הזכיר משה בזה הסדר מה שאין כן בכל החומש, שמשעה שנולד משה אין סדר שלא הוזכר בה. והטעם משום שאמר מחני נא מספרך אשר כתבת, וקללת חכם אפילו על תנאי באה, ונתקיים בזה.

וצריך לבאר, מדוע דוקא פרשת תצוה אין בה את השם של משה רבינו ולא פרשה אחרת?

וצ"ל ע"פ הביאור השני של בעל הטורים שכתב, ועוד דזו הפרשה מדברת בטכסיסי כהונה וממשה היתה צריכה הכהונה הגדולה לצאת, אלא על ידי שסירב לילך בשליחות המקום נטלה ממנו ונתנה לאהרן, לכן לא נזכר שמו של משה בפרשה זו מפני עגמת נפשו.

והנה אחר ההתבוננות, הטעם השני משלים את הטעם הראשון, מדוע נבחרה דוקא פרשה זו שלא נאמר בה משה ולא פרשה אחרת, משום שה' פרשה מדברת מענייני כהונה גדולה שנלקחה ממשה רבינו ומפני עגמת נפשו.

ועוד נראה בישוב הקושיא מדוע דוקא בפרשה זו נעדר שמו ולא בפרשה אחרת, על פי מה שאמר הגר"א מוילנא, שלעולם נופל יום ז' באדר יום פטירתו של משה רבינו בפרשת תצוה (ישנם מקרים נדירים ובודדים אשר בהם נופלת פרשה זו לאחר ז' באדר), וידע נתן התורה הצופה ומביט עד סוף כל הדורות כי בז' באדר יסתלק משה רבינו, ולכן לא זכר את שמו בפרשה זו הנופלת ביום פטירתו, כדי לרמוז דבר זה. ועל פי זה מבואר למה דוקא פרשת תצוה ולא פרשה אחרת.

ועוד נראה בביאור הענין מדוע חל יום פטירתו של משה רבינו בפרשת תצוה וכן שלא הוזכר בה שמו, משום שמשעה רבינו היה עניו מכל אדם ולא רצה שיזכרו שמו בזמן פטירתו, וכן מקום קבורתו לא נודע וזה על אותו דרך.

מהיכן היה אילנות של זיתים במדבר?

שם

"ואתה תצוה את בני ישראל, ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד":
וברש"י זך, בלי שמרים, כמו ששינינו במנחות דף פו. מגרגרו בראש הזית. וברש"י בויקהל (שמות לה, יד) ואת שמן המאור, אף הוא צריך חכמי לב שהוא משונה משאר שמנים כמו שמפורש במנחות מגרגרו בראש הזית והוא כתית וזך.
ויש לתמוה, שאם צריך לגרגרו בראש הזית, הרי הם היו במדבר ומאיפה היו להם אילנות של זיתים שהם יכלו לגרגר אותם בראש הזית, ולגבי עצי שטים בפרשת תרומה הקשה רש"י מאיפה היה להם ותירץ שיעקב אבינו צפה ברוה"ק וציוה שיביאו, אבל כאן לא נאמר מאיפה היה להם, ולא יועיל ליישב שהם הביאו איתם ממצרים משום שצריך לגרגר את זה בראש הזית והם היו במדבר?
וגם א"א לומר שבמדבר באמת לא היו מגרגרים בראש הזית, דהא רש"י בפרשת ויקהל כותב, שהוא צריך חכמי לב שהוא משונה משאר שמנים וכו' שמגרגרו בראש הזית, וזה הולך ודאי על המשכן, וצ"ת.

פרשת כי תשא

הגמרא בברכות דף ל"ב ע"ב, "התשכח אשה עולה". אמר הקב"ה, כלום אשכח עולות אילים ופטרי רחמים שהקרבת לפני במדבר, אמרה לפניו רבש"ע, הואיל ואין שכחה לפני כסא כבודך שמא לא תשכח לי מעשה העגל, אמר לה "גם אלה תשכחנה". אמרה לפניו רבש"ע, הואיל ויש שכחה לפני כסא כבודך שמא תשכח לי מעשה סיני, אמר לה "ואנכי לא אשכחך". והיינו דא"ר אלעזר א"ר אושעיא, מאי דכתיב "גם אלה תשכחנה" זה מעשה העגל, "ואנכי לא אשכחך" זה מעשה סיני.
וקשה שמצינו בגמרא בסנהדרין דף קב., אמר רבי יצחק, אין לך כל פורענות ופורענות שבאה לעולם שאין בה אחד מעשרים וארבעה בהכרע ליטרא של עגל הראשון, שנאמר "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם", ומשמע מכאן שאין שכחה ממעשה העגל?
וצ"ל שמה שנאמר שהקב"ה ישכח את מעשה העגל הכוונה שהוא לא יעשה כליה בעם ישראל בגלל חטא העגל, אבל באמת יהיו עדיין פורענויות בעולם שסיבתם היא בצירוף מעשה העגל ח"ו.

שמות לב, כב "ויאמר אהרן אל יחר אף אדני אתה ידעת את העם כי ברע הוא":
ולכאורה מבואר מהמשך הפסוקים שהקב"ה עדיין כעס על אהרן ולא התקבלה טענתו שאמר שהעם הוא ברע, ולכאורה צריך להבין מדוע באמת לא התקבלה טענתו, וכן מבואר בפסוק ל"ה ויגף ה' את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן?
וצריך לומר ע"פ המבואר בפסוק כ"ה, "וירא משה את העם כי פרע הוא, כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם", ותרגם אונקלוס את המילים כי פרע הוא כי פרעה אהרן, ארי בטיל הוא ארי בטלינון אהרן, ומשמע שהטענה היתה על אהרן שהעם היה פרוע ומה זה פרוע שהם היו בטלים והבטלה מביאה לידי חטא. ובחומש ויקרא לא תרגם אונקלוס שפרוע זה בטלה, וע"כ שזו היתה הטענה המיוחדת על אהרן שהיה צריך להעסיק אותם ולומר להם בואו ונקבל את פניו של משה רבינו שהוא צריך לבא מחוץ וזה שהם התבטלו הביא את החטא ולכן היה עדיין קפיידא על אהרן.

יש לשאול בג' פרשיות אלו, מדוע נאמר בפרשת תרומה, "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו", וכן בפרשת תצוה "ויקחו אליך שמן זית זך", ומאידיך בפרשת כי תשא לגבי מחצית השקל משתמשת התורה בלשון "ונתנו איש כופר נפשו"?
ובאמת כבר עמדו המפרשים מפני מה נאמר ויקחו ולא ויתנו, וביארו שזה בא להורות שאין האדם נותן משלו כלום, אלא הכל מהקב"ה, והוא רק לוקח מה' ומעביר את מה שה' נתן לו בחזרה.
ומה שנא' בפרשת כי תשא ונתנו, ביאר בזה הבעל הטורים, שאם נקרא את המילה "ונתנו" למפרע יהיה ג"כ "ונתנו", וזה בא להורות שאדם שנותן לצדקה יחזור הכסף אליו ולא יחסר לו מחמת זה כלום.
ועפ"ז מבואר, שכאן הוא גלגל החוזר בעולם, שמה שנותנים בסוף חוזר, וע"כ התורה פה כתבה ונתנו, שהרי כאן צריכים ליתן בעד כופר נפש, א"כ מתאימה פה המילה ונתנו, שהכל חוזר בעולם, וכן הנשמה היא גלגל החוזר בעולם, וכמו שהנשמה חוזרת בעולם לתקן את מה שהיא צריכה, כן הצדקה חוזרת בעולם שלמי שנותן צדקה יחזור לו ע"ז כל צרכו.

יש לשאול מה השתנה לגבי המנורה שנעשית כולה מקשה אחת, בשונה משאר כלי המשכן שנעשו מכמה חלקים?
וצ"ל שהמנורה שנמשלה לתורה משום שהרוצה להחכים ידרים (בבא בתרא כה:): וממילא חייב להיות שהכל יהיה מקשה אחת ולא חלקים חלקים, משום שהתורה כולה היא מקשה אחת, ואפ"י שיש מחלוקות בתורה, זה הכל כי יש שבעים פנים לתורה, אבל בכל צד יכול להיות גם הצד השני משום שאלו ואלו דברי אלוקים חיים.

בברכת שבת שלום ומבורך אגוטען שבת ואפריילכען פורים!